

Innovatiemonitor_VO

**overzicht resultaten Stichting Carmel College in
vergelijking met het landelijk beeld**

Innovatiemonitor_VO

**overzicht resultaten Stichting Carmel College in vergelijking met het
landelijk beeld**

Opdrachtgevers: VO-raad

Utrecht, december 2006

© Oberon

Postbus 1423

3500 BK Utrecht

tel. 030-2306090

fax 030-2306080

e-mailadres: info@oberon-o-a.nl

1 Inleiding

Eind 2005 heeft Schoolmanagers_VO in samenwerking met onderzoeks- en adviesbureau Oberon de 'Innovatiemonitor_VO' ontwikkeld, met als doel helder in beeld te brengen en te volgen wat er in het Nederlandse voortgezet onderwijs gebeurt op het gebied van innovatie. De belangrijkste resultaten van de monitor zijn gepresenteerd in de rapportage *Beweging in beeld. Feiten en cijfers over innovatie in het voortgezet onderwijs*, die naar alle VO-scholen en andere betrokkenen is verzonden.

Vervolgens verzochten een aantal schoolbesturen om een overzicht van de resultaten van scholen die onder hun bestuur vallen. Hiervoor heeft Oberon een standaard rapport ontwikkeld waarmee de resultaten van een bestuur kunnen worden vergeleken met het landelijk beeld.

Voorliggende rapportage geeft een volledig overzicht van de resultaten (de antwoorden op alle vragen) van scholen binnen Stichting Carmel College. De resultaten worden niet toegelicht, daarvoor verwijzen wij u naar bovengenoemde rapportage. De scholen die hebben deelgenomen, staan genoemd in Bijlage 1. Van de 52 locaties die een inlogcode hebben aangevraagd, hebben 28 de vragenlijst ingevuld (een respons van 54%). Eén van de vragenlijsten is niet meegenomen in de analyses omdat de betreffende school niet alle algemene vragen had ingevuld en geen enkele innovatiespecifieke vraag.

De tabellen in deze rapportage presenteren de resultaten van scholen binnen de Stichting Carmel College in vergelijking met het landelijk beeld dat bleek uit de eerste meting van de Innovatiemonitor_VO. De vragenlijst bestond uit gesloten en open vragen. Bij sommige gesloten vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Voor deze vragen zijn de antwoorden gepercenteerd op het aantal respondenten, waardoor de percentages niet optellen tot 100%. In alle tabellen geeft de kolom "N" aan hoeveel respondenten een bepaald antwoord hebben gegeven. De antwoorden op de open vragen zijn gepostcodeerd in een aantal categorieën die landelijk veel genoemd werden. Bij de analyses is gekeken naar verschillen tussen schoolsoorten. We maken onderscheid tussen de volgende schoolsoorten:

- categorale scholen voor praktijkonderwijs categoriaal (pro categoriaal)
- vmbo-scholen
- havo/vwo-scholen (in sommige gevallen met een vmbo t-afdeling)
- categorale gymnasia
- brede scholengemeenschappen (met beroepsgericht vmbo, havo en vwo)

Er waren landelijk te weinig categorale vmbo-t scholen om deze als aparte groep mee te nemen. De uitkomsten zijn uitgesplitst naar schoolsoort als er uit de landelijke analyse duidelijke verschillen naar voren gekomen zijn. De scholen in deze rapportage bieden de volgende onderwijstypes aan:

onderwijstype	N = aantal	percentage
praktijkonderwijs	4	15
vmbo bbl	15	56
vmbo kbl	16	59
vmbo gemengd	16	59
vmbo tl	23	85
havo	18	67
vwo	16	59
gymnasium	10	37

Meerdere antwoorden mogelijk

2 Overzicht resultaten

2.1 Innovatie algemeen

Tabel 1 Kunt u in grote lijnen aangeven waar uw school staat wat betreft didactiek/werkvormen (algemeen beeld van de school)?

Werkvormen	N	%	landelijk
Schoolvakken zijn uitgangspunt, geen vakoverstijging (scenario 0)	0	0	5
Schoolvakken zijn uitgangspunt, enkele thema's zijn vakoverstijgend (scenario 1)	8	30	52
Projecten en schoolvakken bestaan naast elkaar, in de projecten komt vakinhoud aan bod (scenario 2)	0	0	35
Vakken zijn geïntegreerd in leergebieden/profielen/programma's (scenario 3)	8	30	8
Leergebieden/profielen/programma's zijn uitgangspunt, onderwijs is geheel projectmatig (scenario 4)	11	41	0
Keuzevrijheid leerstofaanbod	N	%	landelijk
Leerlingen volgen een vastgesteld aanbod (scenario 0)	6	22	14
Leerlingen volgen het aanbod van de school en kunnen af en toe zelf een keuze maken (scenario 1)	2	7	70
Leerlingen hebben keuzevrijheid binnen het aanbod van de school en hebben zeggenschap over de werkwijze (scenario 2)	3	11	10
Leerlingen kunnen opdrachten deels zelf invullen en zijn deels verantwoordelijk voor hun eigen leerproces (scenario 3)	12	44	6
Leerlingen formuleren zelf opdrachten en hebben veel verantwoordelijkheid (scenario 4)	7	26	0
Samenwerken	N	%	landelijk
Leerlingen werken samen binnen de vakken (scenario 0)	4	15	22
Leerlingen werken samen bij enkele vakoverstijgende thema's (scenario 1)	1	4	39
Leerlingen leren samenwerken in projectverband, projecten worden afgerond met eindpresentatie (scenario 2)	2	7	27
Het leren samenwerken en presenteren komt in alle leergebieden/profielen/programma's terug (scenario 3)	5	19	9
Samenwerkend leren en presenteren zijn vanzelfsprekend (scenario 4)	12	44	3
Vaardigheden	N	%	landelijk
Overdracht van vakinhoud staat centraal, vaardigheden komen binnen de vakken aan bod (scenario 0)	7	26	36
Leerlingen leren zelf te plannen (scenario 1)	1	4	24
Het onderwijs doet een beroep op de competenties van leerlingen (organiseren, presenteren, verbindingen leggen) (scenario 2)	9	33	32
Leerlingen worden nadrukkelijk aangesproken op hun competenties (samenwerken, onderzoeken, discussiëren, keuzes maken) (scenario 3)	2	7	7
Competenties van leerlingen zijn uitgangspunt, zelfreflectie staat centraal (scenario 4)	8	30	1

Tabel 2 Werkt uw school aan innovatie?

	N	percentage	landelijk
Ja	27	100	95
Ja, maar vernieuwingsproces is afgerond	0	0	1
Nee, maar wel intentie voor toekomst	0	0	4
Nee	0	0	0

Tabel 3 Op welke onderwijstypen en bouw zijn de innovaties gericht? - uitgesplitst naar schoolsoort

	N	totaal		totaal landelijk	
			%		%
praktijkonderwijs – onderbouw	4		100		89
praktijkonderwijs – bovenbouw	4		100		88
vmbo bbl – onderbouw	9		60		91
vmbo bbl – bovenbouw	9		60		90
vmbo kbl – onderbouw	10		63		88
vmbo kbl – bovenbouw	10		63		91
vmbo gl – onderbouw	8		50		75
vmbo gl – bovenbouw	11		69		75
vmbo tl – onderbouw	14		61		89
vmbo tl – bovenbouw	14		61		73
havo – onderbouw	13		72		89
havo – bovenbouw	8		44		73
vwo – onderbouw	12		75		90
vwo – bovenbouw	7		44		71
gymnasium – onderbouw	6		60		86
gymnasium – bovenbouw	5		50		65

Meerdere antwoorden mogelijk

- = niet van toepassing

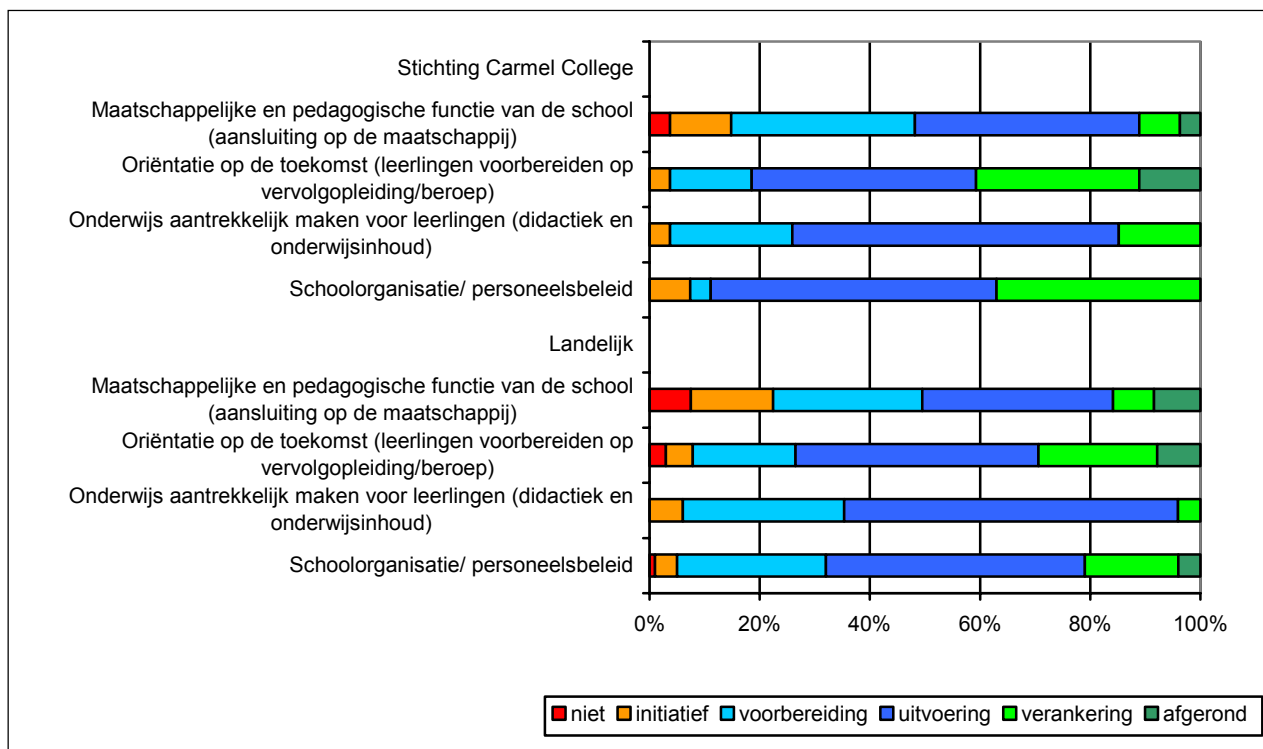
Tabel 4 In welk scenario vindt u dat uw school zich op dit moment bevindt? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Samenhang door leerstofafspraken (scenario 1)	1	33	0	0	3	43	-	-	3	27	7	26
Samenhang door combinaties van vakken en projecten (scenario 2)	0	0	6	100	2	29	-	-	5	45	13	48
Samenhang door integratie van leergebieden (scenario 3)	2	67	0	0	1	14	-	-	2	18	5	19
Samenhang via competenties van leerlingen (scenario 4)	0	0	0	0	1	14	-	-	1	9	2	7
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Samenhang door leerstofafspraken (scenario 1)		28		37		64		76		50		52
Samenhang door combinaties van vakken en projecten (scenario 2)		33		57		33		24		46		40
Samenhang door integratie van leergebieden (scenario 3)		26		3		3		0		3		6
Samenhang via competenties van leerlingen (scenario 4)		13		3		0		0		2		3

Tabel 5 Op welk scenario wilt uw school de nadruk leggen in de toekomst? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Samenhang door leerstofafspraken (scenario 1)	0	0	0	0	0	0	-	-	1	9	1	4
Samenhang door combinaties van vakken en projecten (scenario 2)	0	0	0	0	5	71	-	-	2	18	7	26
Samenhang door integratie van leergebieden (scenario 3)	1	33	3	50	1	14	-	-	5	45	10	37
Samenhang via competenties van leerlingen (scenario 4)	2	67	3	50	1	14	-	-	3	27	9	33
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Samenhang door leerstofafspraken (scenario 1)		3		0		6		24		1		4
Samenhang door combinaties van vakken en projecten (scenario 2)		3		37		69		71		50		50
Samenhang door integratie van leergebieden (scenario 3)		28		50		21		5		37		30
Samenhang via competenties van leerlingen (scenario 4)		67		13		4		0		13		16

Grafiek 6 Op welke domeinen is innovatie op uw school gericht en in welk stadium bevinden de innovaties zich?

Tabel 7 Zijn er specifieke thema's waarmee uw school zich profileert?

	N	percentage	landelijk
Ja	23	85	86
Nee	4	15	14

Tabel 8 Om welke thema's gaat het?

	N	percentage	landelijk
Cultuur	8	35	53
Zorgstructuur/leerlingenbegeleiding	11	48	49
Natuur en techniek/science	7	30	36
Sport	2	9	32
Talen	1	4	29
ICT	11	48	24
Sociale competentie/burgerschap	6	26	22
Zorg/welzijn	5	22	15
Economie/handel	5	22	9
Overig	12	52	43

Meerdere antwoorden mogelijk

2.2 Inhoud innovatie

2.2.1 Aansluiting op de maatschappij

Tabel 9 Werkt u school aan de volgende vormen van buitenschools leren? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Maatschappelijke stages	2	67	5	83	4	57	-	-	9	82	20	74
Leerwerktrajecten	2	67	5	83	0	0	-	-	6	55	13	48
Projecten in opdracht van/in samenwerking met externen	3	100	5	83	5	71	-	-	8	73	21	78
Inhuren van professionals	3	100	4	67	5	71	-	-	8	73	20	74
Naschools programma	2	67	3	50	1	14	-	-	5	45	11	41
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Maatschappelijke stages		76		67		72		33		78		72
Leerwerktrajecten		78		67		8		9		85		54
Projecten in opdracht van/ in samenwerking met externen		84		87		73		67		83		79
Inhuren van externe professionals		68		90		72		62		77		75
Naschools programma		59		43		40		29		40		42

Meerdere antwoorden mogelijk

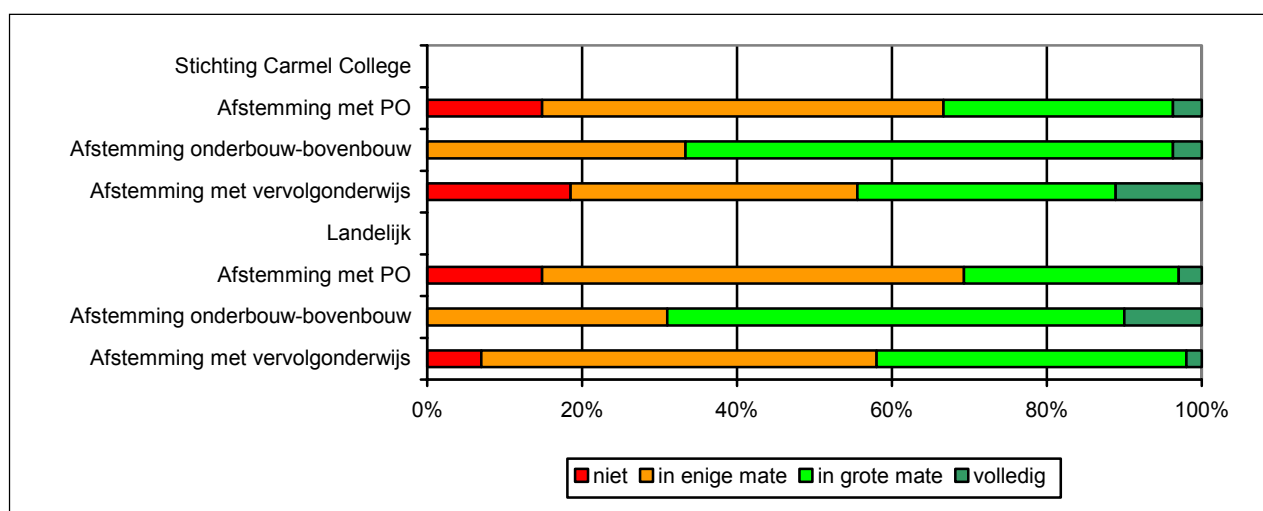
NB: aantal en percentage geven het aantal en percentage scholen aan dat 'ja', 'in enige mate' of 'in grote mate' als antwoord heeft gegeven.

Tabel 10 In welke mate springt u in het primaire proces in op ontwikkelingen in de maatschappij? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Niet	0	0	0	0	0	0	-	-	1	9	1	4
In enige mate	1	33	2	33	5	71	-	-	7	64	15	56
In grote mate	1	33	4	67	2	29	-	-	3	27	10	37
Volledig	1	33	0	0	0	0	-	-	0	0	1	4
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Niet		5		10		4		5		5		5
In enige mate		54		70		79		81		80		76
In grote mate		41		20		16		14		14		19
Volledig		0		0		0		0		1		0

2.2.2 Inhoud innovatie – doorlopende leerlijnen

Grafiek 11 In hoeverre voert uw school actief beleid op de volgende aspecten van doorlopende leerlijnen?

Tabel 12 Welke instellingen zijn betrokken bij de afstemming met het vervolgonderwijs?

	N	percentage	landelijk
Middelbaar beroepsonderwijs	15	68	85
Hoger beroepsonderwijs	8	36	60
Universiteit	7	32	53
Bedrijfsleven/non-profit instellingen	11	50	41

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 13 Hoe zou u de afstemming met het vervolgonderwijs het beste karakteriseren? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
De afstemming kenmerkt zich door <i>voorlichting</i> *	0	0	1	17	3	50	-	-	5	71	9	41
De afstemming kenmerkt zich door <i>participatie</i> **	1	33	2	33	3	50	-	-	0	0	6	27
De afstemming kenmerkt zich door een <i>doorgaande lijn in het onderwijsprogramma</i> ***	2	67	3	50	0	0	-	-	2	29	7	32
Landelijk		%		%		%		%		%		%
De afstemming kenmerkt zich door <i>voorlichting</i> *		25		40		54		71		33		41
De afstemming kenmerkt zich door <i>participatie</i> **		47		30		38		29		40		39
De afstemming kenmerkt zich door een <i>doorgaande lijn in het onderwijsprogramma</i> ***		28		30		8		0		26		20

* De vervolgoopleidingen komen op school en geven voorlichting, of leerlingen van de school bezoeken vervolgoopleidingen. Primair doel is het stimuleren van de keuze voor vervolgonderwijs/beroep.

** Leerlingen van de school participeren aan activiteiten van vervolgoopleidingen, of leerlingen van vervolgoopleidingen participeren aan activiteiten van de school. Primair doel is het vergemakkelijken van de doorstroom naar vervolgonderwijs/beroep.

*** De school en de vervolgoopleidingen werken gezamenlijk aan de ontwikkeling en uitvoering van het programma. Primair doel is leerlingen maximaal voor te bereiden op de vervolgoopleiding door een doorlopend programma te ontwikkelen.

2.3 Het innovatieproces

2.3.1 Innovatieproces - visie

Bij de vragen over het innovatieproces is aan de scholen gevraagd om in te zoomen op de verst gevorderde innovatie op de school. Dit was een open vraag, waar heel diverse zaken genoemd worden. We geven een overzicht van de meest genoemde innovaties:

- integratie van vakken, leergebieden, vakoverstijgende projecten 28%
- de nieuwe onderbouw, herstructurering onderbouw, vernieuwing onderbouw 12%
- competentiegericht onderwijs, competentie gericht leren 12%
- het onderwijs aantrekkelijker, attractiever voor leerlingen maken 12%
- meer aandacht voor science en techniek 4%
- overig 36%

Tabel 14 Wie heeft het initiatief genomen voor de innovatie?

	N	percentage	landelijk
Schoolbestuur	3	11	5
Directie	24	89	92
Docenten	14	52	40

Meerdere antwoorden mogelijk

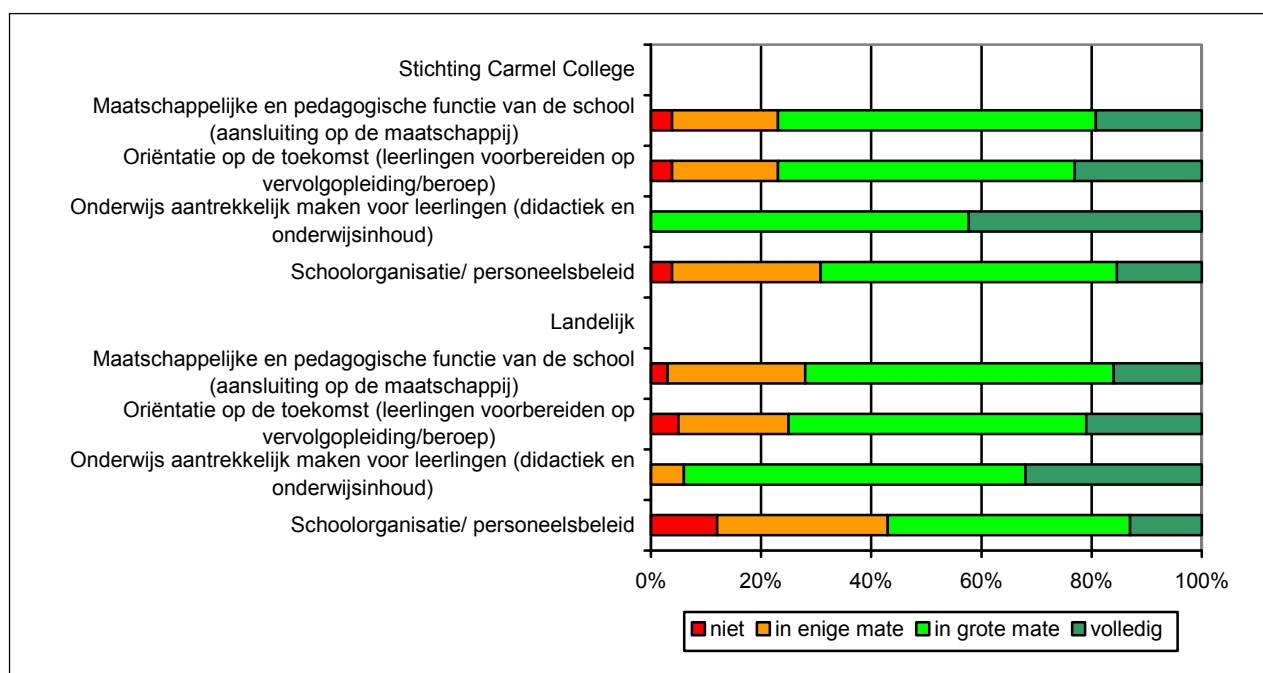
Tabel 15 Wat was de aanleiding voor de innovatie? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Veranderende omgeving/ maatschappij	3	100	6	100	2	29	-	-	9	82	20	74
Veranderende leerlingenpopulatie	1	33	2	33	1	14	-	-	5	45	9	33
Uitkomsten inspectie/ evaluatie	0	0	2	33	2	29	-	-	3	27	7	26
Wens van het personeel	1	33	2	33	3	43	-	-	5	45	11	41
Wens van ouders	0	0	0	0	0	0	-	-	3	27	3	11
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Veranderende omgeving/ maatschappij		68		67		58		40		69		63
Veranderende leerlingenpopulatie		51		50		39		35		50		46
Uitkomsten inspectie/ evaluatie		27		30		29		25		20		25
Wens van het personeel		43		33		38		35		29		34
Wens van ouders		11		0		5		5		3		4

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 16 *Ligt aan de innovatie een visie ten grondslag?*

	N	percentage	landelijk
Ja	26	96	99
Nee	1	4	1

Grafiek 17 *Komen de volgende aspecten terug in de visie?*Tabel 18 *Is de visie ten aanzien van innovatie vastgelegd?*

	N	percentage	landelijk
Ja	25	96	88
Nee	1	4	12

Tabel 19 *In welke documenten is de visie ten aanzien van innovatie vastgelegd?*

	N	percentage	landelijk
Schoolplan	17	68	77
Innovatieplan	11	44	43
Schoolgids	15	60	42
Brochures/website	17	68	33

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 20 In hoeverre is het schoolteam betrokken geweest bij de visieontwikkeling? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Niet	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0
In enige mate	0	0	3	50	1	14	-	-	4	36	8	31
In grote mate	0	0	3	50	2	29	-	-	5	45	10	38
Volledig	2	100	0	0	4	57	-	-	2	18	8	31
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Niet		0		0		0		0		1		0
In enige mate		8		24		29		25		23		23
In grote mate		73		55		57		50		64		61
Volledig		19		21		14		25		12		16

2.3.2 Innovatieproces – primaire proces

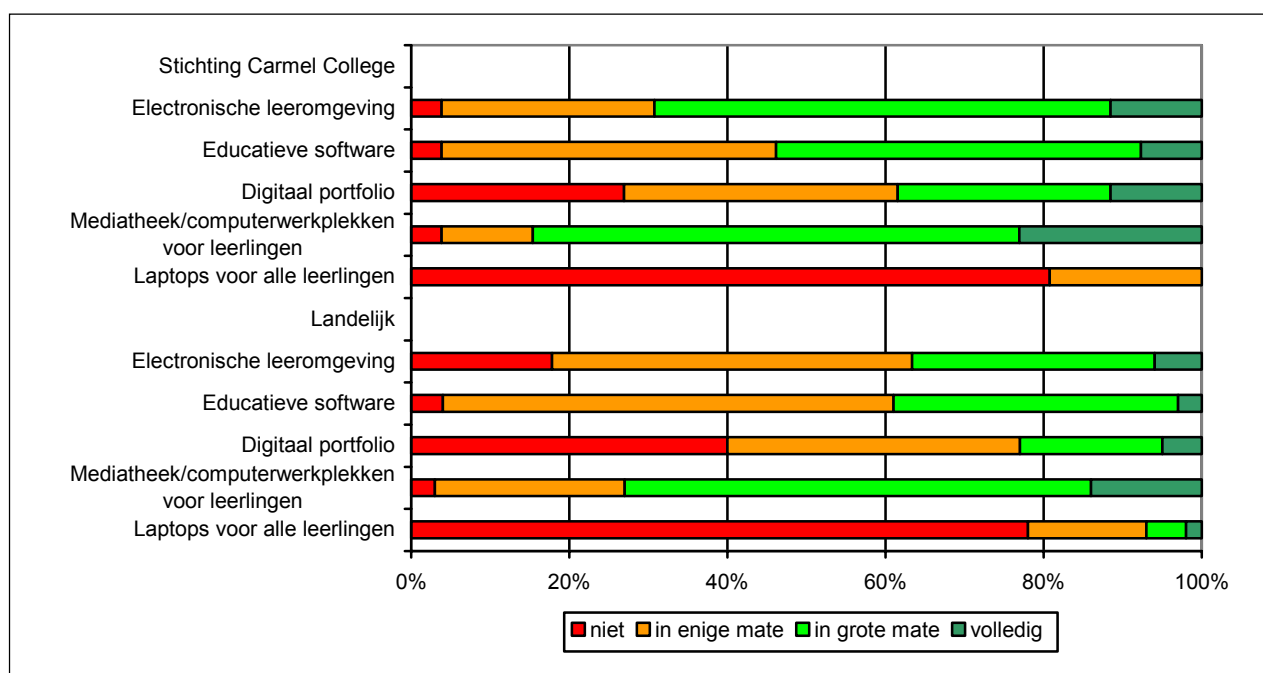
Tabel 21 Heeft de gekozen innovatie consequenties voor het primaire proces?

	N	percentage	landelijk
Ja	26	96	96
Nee	1	4	4

Tabel 22 Maakt u in het kader van de innovatie gebruik van de volgende didactiek/werkvormen?

Werkvormen	N	%	landelijk
Schoolvakken zijn uitgangspunt, geen vakoverstijging (scenario 0)	1	4	2
Schoolvakken zijn uitgangspunt, enkele thema's zijn vakoverstijgend (scenario 1)	2	8	23
Projecten en schoolvakken bestaan naast elkaar, in de projecten komt vakinhoud aan bod (scenario 2)	9	35	38
Vakken zijn geïntegreerd in leergebieden/profielen/programma's (scenario 3)	8	31	29
Leergebieden/profielen/programma's zijn uitgangspunt, onderwijs is geheel projectmatig (scenario 4)	6	23	8
Keuzevrijheid leerstofaanbod	N	%	landelijk
Leerlingen volgen een vastgesteld aanbod (scenario 0)	1	4	5
Leerlingen volgen het aanbod van de school en kunnen af en toe zelf een keuze maken (scenario 1)	10	38	45
Leerlingen hebben keuzevrijheid binnen het aanbod van de school en hebben zeggenschap over de werkwijze (scenario 2)	3	12	22
Leerlingen kunnen opdrachten deels zelf invullen en zijn deels verantwoordelijk voor hun eigen leerproces (scenario 3)	10	38	26
Leerlingen formuleren zelf opdrachten en hebben veel verantwoordelijkheid (scenario 4)	2	8	2
Samenwerken	N	%	landelijk
Leerlingen werken samen binnen de vakken (scenario 0)	1	4	10
Leerlingen werken samen bij enkele vakoverstijgende thema's (scenario 1)	4	15	20
Leerlingen leren samenwerken in projectverband, projecten worden afgerond met eindpresentatie (scenario 2)	6	23	38
Het leren samenwerken en presenteren komt in alle leergebieden/profielen/programma's terug (scenario 3)	9	35	21
Samenwerkend leren en presenteren zijn vanzelfsprekend (scenario 4)	6	23	11
Vaardigheden	N	%	landelijk
Overdracht van vakinhoud staat centraal, vaardigheden komen binnen de vakken aan bod (scenario 0)	1	4	13
Leerlingen leren zelf te plannen (scenario 1)	2	8	16
Het onderwijs doet een beroep op de competenties van leerlingen (organiseren, presenteren, verbindingen leggen) (scenario 2)	10	38	39
Leerlingen worden nadrukkelijk aangesproken op hun competenties (samenwerken, onderzoeken, discussiëren, keuzes maken) (scenario 3)	7	27	22
Competenties van leerlingen zijn uitgangspunt, zelfreflectie staat centraal (scenario 4)	6	23	10

Grafiek 23 In hoeverre zet u de volgende ICT-toepassingen in bij de innovatie in het primaire proces?

2.3.3 Innovatieproces – docenten en rooster

Tabel 24 Wat betekent de innovatie voor de rol van de docent?

	N	percentage	landelijk
Geen gevolgen voor de rol van de docent (scenario 0)	1	4	0
Docenten krijgen vanuit taakbeleid tijd voor ontwikkeling en werken op individuele basis samen (scenario 1)	2	7	19
Docenten begeleiden leerlingen bij projecten en bereiden in kleine groepjes projecten voor (scenario 2)	3	11	24
Docenten ontwikkelen het programma in een team en werken samen in het onderwijs (scenario 3)	16	59	37
Docenten vormen een team van coaches, docenten zijn tegelijkertijd begeleider en expert (scenario 4)	5	19	19

Tabel 25 Faciliteert uw school de docenten om in de nieuwe rol te functioneren?

	N	percentage	landelijk
Ja	21	81	88
Nee	5	19	12

Tabel 26 Om welke vormen van facilitering gaat het?

	N	percentage	landelijk
Collegiale consultatie	16	76	73
In company trainingen/cursussen	15	71	68
Coaching	16	76	63
Intervisie	13	62	51
Cursussen buiten de school	14	67	50

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 27 In hoeverre zijn docenten op dit moment toegerust om te functioneren met de innovatie?

	N	percentage	landelijk
Niet	0	0	1
In enige mate	15	56	72
In grote mate	12	44	28
Volledig	0	0	0

Tabel 28 Welke gevolgen heeft de innovatie voor de programmering/het rooster?

	N	percentage	landelijk
Geen gevolgen voor de programmering/het rooster (scenario 0)	7	26	16
Er zijn marges in het rooster voor vakoverstijgende thema's (scenario 1)	1	4	35
Er zijn twee roosterzones: een vakdeel en een projectdeel (in blokken) (scenario 2)	9	33	21
Het volledige rooster bestaat uit blokken, voor projecten zijn dagdelen vrijgeroosterd (scenario 3)	0	0	18
Het programma is flexibel ingedeeld in periodes en dagdelen (scenario 4)	10	37	11

2.3.4 Innovatieproces – coördinatie en sturing

Tabel 29 Wie is verantwoordelijk voor de implementatie van de innovatie?

	N	percentage	landelijk
Directie	20	74	82
Afdelingsleider	20	74	58
Docenten	18	67	42
Specifieke coördinator	4	15	32
Schoolbestuur	1	4	3

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 30 Welke rol speelt de directie bij de innovatie?

	N	percentage	landelijk
Faciliteren: randvoorwaarden scheppen	25	96	88
Initiëren: aanjagen, stimuleren en coördineren (met name in de startfase)	22	85	82
Regisseren: regie voeren en proces managen	12	46	60
Coördineren: afstemmen, contact leggen met externen	13	50	50
Inhoudelijk sturen: bepalen en bewaken van de inhoud	11	42	38

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 31 Welke rol speelt het schoolbestuur bij de innovatie?

	N	percentage	landelijk
Faciliteren: randvoorwaarden scheppen	6	23	26
Initiëren: aanjagen, stimuleren en coördineren (met name in de startfase)	5	19	11
Coördineren: afstemmen, contact leggen met externen	0	0	2
Regisseren: regie voeren en proces managen	1	4	1
Inhoudelijk sturen: bepalen en bewaken van de inhoud	1	4	1

Meerdere antwoorden mogelijk

2.3.5 Innovatieproces – randvoorwaarden

Tabel 32 Welke gevolgen heeft de innovatie voor de (toekomstige) inrichting van het schoolgebouw?

	N	percentage	landelijk
Geen gevolgen voor de inrichting van de school	0	0	9
Lokalen zijn gehandhaafd, daarnaast zijn er werkplekken (in gang of mediatheek)	5	19	29
Behalve lokalen zijn er projectwerkplaatsen	4	15	28
Lokalen hebben tussenwanden die vaak openstaan, groepsruimtes/leerwerkplekken voor grote groepen leerlingen	11	42	21
Geen lokalen, maar een studielandschap en groepsruimtes/leerwerkplekken	6	23	14

Tabel 33 In hoeverre zijn de veranderingen voor het schoolgebouw al gerealiseerd? - uitgesplitst naar schoolsoort

	pro catego- raal		vmbo		havo/ vwo		gymnasi- um cate- goraal		brede scholen- gemeen- schap		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Carmel												
Niet	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0
In enige mate	1	33	4	67	5	71	-	-	5	50	15	58
In grote mate	2	67	2	33	0	0	-	-	4	40	8	31
Volledig	0	0	0	0	2	29	-	-	1	10	3	12
Landelijk		%		%		%		%		%		%
Niet		40		10		11		38		14		14
In enige mate		47		48		48		44		52		52
In grote mate		13		24		25		19		24		24
Volledig		0		17		16		0		10		10

Tabel 34 Hoe wordt de innovatie gefinancierd?

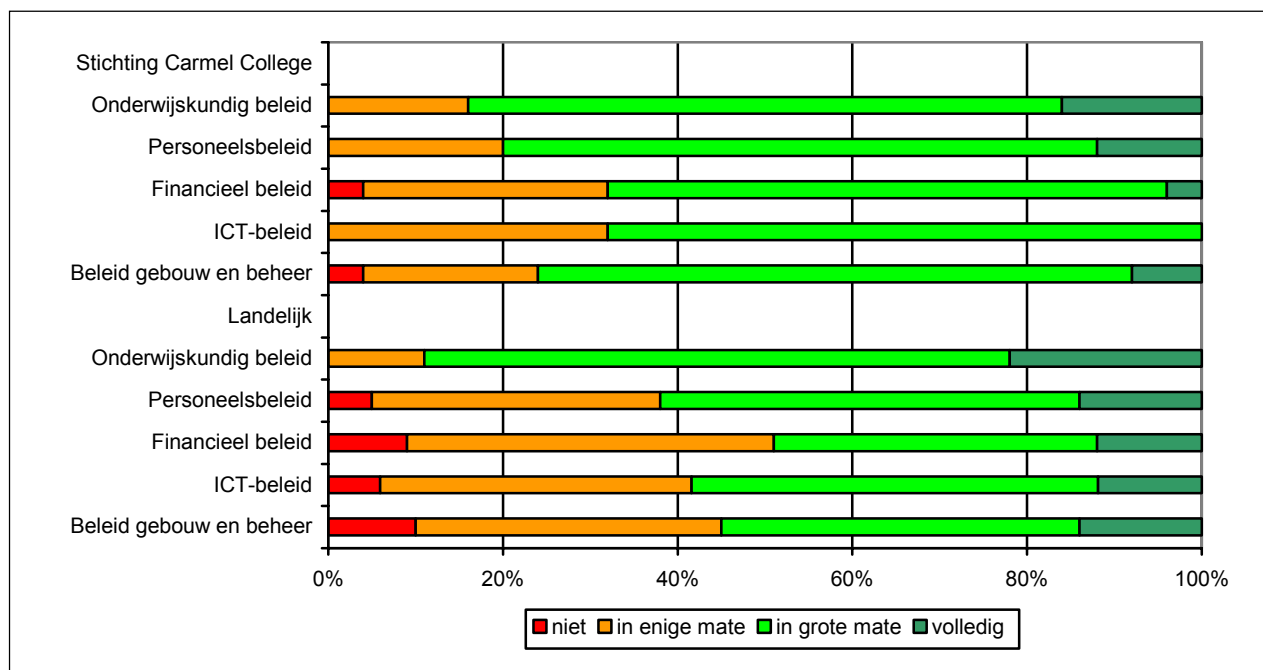
	N	percentage	landelijk
Met eigen middelen	23	88	91
Met subsidies (gemeente, landelijke overheid, etc.)	16	62	50

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 35 Heeft de innovatie een structurele plaats in het schoolbeleid?

	N	percentage	landelijk
Ja	25	96	97
Nee	1	4	3

Grafiek 36 Geef voor onderstaande beleidsterreinen aan, in hoeverre de innovatie structureel is.

Tabel 37 Aan wie legt uw school, behalve de overheid/inspectie, verantwoording af?

	N	percentage	landelijk
Schoolbestuur	27	100	94
Ouders	25	93	84
Leerlingen	18	67	43
Omgeving	10	37	23
Externe partners	7	26	17
Overig	4	15	7

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 38 Worden proces en opbrengsten van de innovatie door middel van evaluatie in beeld gebracht?

	N	percentage	landelijk
Ja	24	92	82
Nee	2	8	18

Tabel 39 Op welke manier wordt dit in beeld gebracht?

	N	percentage	landelijk
Mondelinge evaluatie, in overleg	20	83	72
Schriftelijke evaluatie, n.a.v. vragenlijsten	17	71	77

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 40 Wie wordt betrokken bij de evaluatie?

	N	percentage	landelijk
Docenten	24	100	95
Directie	22	92	84
Leerlingen	21	88	80
Ouders	19	79	59
Projectgroep	6	25	56
Coördinatie	13	54	48
Externe partners	6	25	24

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 41 Worden de uitkomsten van de evaluatie gebruikt voor bijstellingen van het programma?

	N	percentage	landelijk
Ja	23	96	100
Nee	1	4	0

Tabel 42 Maakt uw school gebruik van een kwaliteitszorgsysteem?

	N	percentage	landelijk
Ja	22	85	69
Nee	4	15	31

Tabel 43 Hoe toereikend is het kwaliteitszorgsysteem voor het in beeld brengen van de innovatie?

	N	percentage	landelijk
Niet	0	0	4
In enige mate	9	41	64
In grote mate	11	50	30
Volledig	2	9	2

Tabel 44 Is er volgens u sprake van voldoende draagvlak voor de innovatie onder docenten?

	N	percentage	landelijk
Niet	0	0	0
In enige mate	6	23	39
In grote mate	17	65	59
Volledig	3	12	3

2.3.6 Innovatieproces – samenwerking met externen

Tabel 45 *Krijgt uw school bij het realiseren van de innovatie ondersteuning van externe experts?*

	N	percentage	landelijk
Ja	23	88	76
Nee	3	12	24

Tabel 46 *Van wie krijgt uw school externe ondersteuning?*

	N	percentage	landelijk
LPC's	11	48	65
Onderzoeksinstituten/adviesbureaus	4	17	26
Vervolgopleidingen	4	17	24
Onderwijsbegeleidingsdienst	5	22	20
Bedrijfsleven/non-profit instellingen	6	26	18
Overig	8	35	14

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 47 *Heeft uw school andere scholen bezocht in het kader van de innovatie?*

	N	percentage	landelijk
Ja	25	96	85
Nee	1	4	15

Tabel 48 *Wie nemen deel aan het schoolbezoek?*

	N	percentage	landelijk
Docenten	23	92	79
Directie	20	80	77
Projectgroep	12	48	56
Coördinatie	14	56	46
Schoolbestuur	3	12	2

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 49 *Participeert uw school in innovatietrajecten of netwerken met andere (innovatieve) scholen?*

	N	percentage	landelijk
Ja	18	69	71
Nee	8	31	30

Tabel 50 *In welke netwerken? – open vraag*

	N	percentage
(Platform) beta/techniek	0	0
Vernieuwing onderbouw	1	7
Aansluiting onderbouw	0	0
Overig (o.a. Nivoz, regionaal, intersectoraal)	13	93

Tabel 51 Wie participeren in de netwerken?

	N	percentage	landelijk
Directie	17	94	85
Docenten	11	61	64
Projectgroep	8	44	44
Coördinatie	7	39	41
Schoolbestuur	1	6	4

Meerdere antwoorden mogelijk

2.3.7 Toekomstperspectief

Tabel 52 Hoe tevreden bent u met de in gang gezette ontwikkelingen op uw school tot nu toe?

	N	percentage	landelijk
Niet	0	0	0
In enige mate	6	23	41
In grote mate	19	73	56
Volledig	1	4	3

Tabel 53 In hoeverre ervaart u de volgende zaken als een knelpunt bij het realiseren van de innovatie?

	zeer oneens		oneens		eens		zeer eens	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Het ministerie van OCW heeft innovatie te veel van bovenaf opgelegd	4	15	19	73	2	8	1	4
Onze school heeft onvoldoende ruimte voor het formuleren van eigen beleid op het gebied van innovatie	5	19	20	77	1	4	0	0
Structureel is er te weinig geld beschikbaar voor innovatie	0	0	6	23	14	54	6	23
Het gebrek aan draagvlak onder docenten is op onze school een groot probleem om te innoveren	3	12	18	69	5	19	0	0
Het ontbreekt de school aan tijd om innovatie daadwerkelijk in te voeren	1	4	13	50	11	42	1	4

Tabel 54 Wat beschouwt u als de belangrijkste succesfactor tot nu toe? – open vraag

	N	percentage
Betrokkenheid/enthousiasme personeel	11	39
Resultaten/tevredenheid leerlingen	3	12
Visie op onderwijs	2	8
Draagvlak ouders	1	4
Directie	1	4
Beleid dat ruimte geeft voor innovatie en inbreng docenten	0	0
Financiën	0	0
Terugtrekken overheid	0	0
Overig (o.a. nieuwbouw)	7	25

Tabel 55 Wat zou u beslist niet meer doen? – open vraag

	N	percentage
Top-down innovatie inzetten	3	20
Te weinig ondersteuning en structuur bieden	0	0
Te veel tegelijk/te snel	0	0
Geen draagvlak/weinig betrokkenheid medewerkers	1	7
Aan de hand van een blauwdruk werken	1	7
Afwachten – te lang praten over innovatie	3	20
Buitenstaanders/externe adviseurs betrekken	1	7
Overig (o.a. niet van toepassing)	6	40

Tabel 56 Welke plannen heeft u op korte termijn (tot 2009)? – open vraag

Uitbouwen/verankeren van de innovatie	N	percentage
Versterken/uitbreiden van de innovatie	1	8
Vernieuwing onderbouw/leergebieden	5	38
Actieve didactiek/natuurlijk leren	2	15
Projectonderwijs (vakoverstijgend)	4	30
Kernteams	0	0
Competentiegericht leren	0	0
Inzet ICT	1	8
Overig	0	0
Implementeren van nieuwe innovaties	N	percentage
Vernieuwing onderbouw	2	15
Vernieuwing bovenbouw/tweede fase	3	23
Kernteams	0	0
Competentiegericht leren	0	0
Inzet ICT	1	8
Projectonderwijs (vakoverstijgend)	2	15
Samenwerking met vervolgonderwijs	0	0
Overig (o.a. nieuwbouw)	5	38

Tabel 57 Welke plannen heeft u op lange termijn? – open vraag

	N	percentage
Betere doorstroommogelijkheden, meer samenwerking	0	0
Aanpassingen gebouw	0	0
Invoeren leergebieden/programma's	4	40
Doorgaan op dezelfde koers	2	20
Actief leren/natuurlijk leren invoeren	0	0
Meer samenhang tussen vakken/vakoverstijgend werken	0	0
Nieuw onderwijsconcept	0	0
Overig	4	40

Tabel 58 Wat zijn de belangrijkste informatiebronnen die u gebruikt om op de hoogte te blijven van onderwijsinnovatie?

	N	percentage	landelijk
Netwerken	19	73	75
Tijdschriften	15	58	63
Conferenties	18	69	55
Organisaties	8	31	38
Websites	8	31	36
Onderzoeksrapporten	4	15	17
Overig	2	8	7

Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel 59 Heeft u behoefte aan meer informatie of uitwisseling met andere scholen, die met soortgelijke innovaties bezig zijn?

	N	percentage	landelijk
Ja	15	58	67
Nee	11	42	33

Tabel 60 Stelt u uw e-mail adres beschikbaar voor andere scholen, voor uitwisseling van informatie?

	N	percentage	landelijk
*Ja	20	77	77
Nee	6	23	23

* De beschikbaar gestelde adressen staan in Bijlage 1 achter de scholen

Bijlage 1 Deelnemende scholen

School	Vestiging	E-mail adres
Etty Hillesum Lyceum	Laan van Borgde	info.laanvanborgele@ettyhillesumlyceum.nl
Etty Hillesum Lyceum	De Keurkamp	k.bosselaar@ettyhillesumlyceum.nl
Etty Hillesum Lyceum	Arkelstein	info.ark@ettyhillesumlyceum.nl
St. Canisius	Slot	
St. Canisius	Tubbergen	our@canisius.nl
St. Antoniuscollege	De Meander	centraledirectie@antoniusschool.nl
St. Antoniuscollege	Johannes Mottstraat	sappels@antoniusschool.nl
St. Antoniuscollege	Bodegraven	
SG Marianum	Slash21	hdieten@marianum.nl
SG Marianum	Groenlo	
Twents Carmel College	De Thij	h.hammink@twentscarmelcollege.nl
Twents Carmel College	Praktijkonderwijs	m.spit@twentscarmelcollege.nl
Twents Carmel College	Potskampstraat	m.snijders@twentscarmelcollege.nl
Twents Carmel College	Lyceumstraat	h.nijboer@twentscarmelcollege.nl
Twents Carmel College	Denekamp	g.brouwer@twentscarmelcollege.nl
Pius X College	Rijssen	c.lohnstein@piusx.nl
Bonhoeffercollege	Geessinkweg	berkien@bc-enschede.nl
Bonhoeffercollege	Kuipersdijk	
Bonhoeffercollege	Van der Waalslaan	goossens@bc-enschede.nl
Bonhoeffercollege	Mekkelholtspad	mekkelholtspad@bc-enschede.nl
* Bonhoeffercollege	Lijsterstraat	
SG De Grundel	Citycollege De Grundel	c.vanderschaft@grundel.nl
SG Twickel	Woolderesweg	
SG Twickel	Oude Hengeloseweg	h.kuiphuis@sgtwickel.nl
Hooghuis Lyceum	TBL	
Hooghuis Lyceum	Centrum	tvdborg@hooghuislyceum.nl
Maartenscollege		info@maartens.nl
Twents Carmel College Emmen		

* Deze school heeft weinig vragen ingevuld en is om die reden niet meegenomen in de analyses.